

TÜRK KÜLTÜRÜ

Yayın Ta.: Kasım/1962

Yayınlayan :
TÜRK KÜLTÜRÜNÜ
ARASTIRMA
ENSTITÜSÜ

Kuruluş Ta.: Ekim 1961

İmtiyaz Sahibi
Prof. Dr. Sükrü ELÇİN

Yazılışları Müdürü
Prof. Dr. Talip YÜCEL

Fiyatı : 140.— TL.
Yıllık Abonesi
— İndirimsiz 1560.— TL.
— İndirimli 1185.— TL.
Abone bedeli, 171.379
numaralı posta çeki
hesabına yatırılabilir.
Ödemeli gönderilmez.

Dergiye gönderilen yazılar basılsın basılmamasın
iade edilmez. Dergideki yazılar kaynak gösterilerek alınabilir. Makalelerdeki fikirler imzâ sahiplerine aittir.

İdare ve yazışma adresi :
BAHÇELEVLER
SONDURAK, 17.
SOKAK NU. 38
ANKARA

Tel : 13 41 35

Tel : 13 31 00

Diziliş Basıldığı yer :
Ayyıldız Matbaası A.Ş.
Ankara

Tel : 13 19 62

IÇİNDEKİLER

Türk Edebiyat Tarihinde Tevfik Fikret'in Yeri

Prof. Dr. Mehmet Kaplan 327

Çarlık ve Sovyet Hükümiyeti Altın-daki Türkler

Yazar : Prof. Dr. Alexandre de Bennigsen

Ceviren : Prof. Dr. Kemal Aytaç ... 330

Omer Naci'nin İran Hakkındaki Konferansı

Dr. Fethi Tevetoğlu 344

Hür Yaşamak Hakkımızdır

H. Fikret Alasya 351

Bulgaristanlı Yazalarımızdan

BEYANİ 354

Erzurumlu İbrahim Hakkı'nın Mâni-lerî

Prof. Dr. Amil Çelebioğlu 355

Halk Şiirinde Az Kullanılan Bazı Na-zim Şekilleri ve Türkleri

Dog. Dr. Fikret Türkmen 358

Çağdaş Tarihçi Sayın Yılmaz Öztuna'nın "Resimlerle 93 Harbi" Risâlesi
Hakkında — II —

Dr. Fehmi Nuza 367

Elvan Çelebi'nin Menâkıbnâmesi Hakkında

A. Yaşa Ocak - İsmail Erünsal 374

Haberler

Ibn-i Türk, Hârezmî, Fârâbî, Beyrûnî,
Ibn-i Sina Sempozyumu 382

XXII. Hacı Bektâş-ı Veli'yi Anma Tö-renerleri

(Abdurrahman Güzel) 386

Bibliyografya
Anayasa Sözlüğü
(Abdulkadir Salgır) 387

Prof. Dr. A. Karahan, XIV. yüzyıl
Sonlarına Kadar Türk Kültürü ve
Edebiyatı

(Dr. Sükrü Elçin) 389

ELVAN ÇELEBİ'NİN MENÂKIBNÂMESİ HAKKINDA

A. Yaşar Ocak* - İsmail E. Erünsal**

İnsanlar arasında garip bir kader çizgisine sahip olanlar bulunduğu gibi, kitaplar arasında da zaman zaman böyle olanlara tesadüf edilmektedir. İşte XIV. yüzyılın mutasavvif şairi Elvan Çelebi tarafından kaleme alınmış olup, mensup bulunduğu, Baba İlyas-ı Horasan ile başlayan büyük şeyh sülalesinin menkabevi tarihini anlatan *Menâkibü'l-Kudsîyye fi Menâsîbî'l-Ünsîyye* de, bu garip tâli'li kitaplardan biridir.

Türk Kültürü dergisinin Eylül 1985 tarihi 269. sayısında yayınlanan sayın Mehmet Önder'in yazısı da, bu garip tâli'li büsbütün gariplestiren bir yazı olmuş ve bu mühim kaynağı yayınlayıcıları olarak bizleri kaleme sarılmaya mecbur kılmıştır.

Gerçegi ortaya koyduğunu iddia ederek gerçegi örten sayın Mehmet Önder'in yazısı doğrusu pek ibret vericidir. M. Önder, Elvan Çelebi'nin menâkibnâmesini nasıl bulduğunu anlatarak başladığı yazısında, bu eserin ihtiyâ ettiği Babâî isyanı konusundaki hakikaten pek kıymetli mâmûmatın mâhiyetini bu defa çok iyi kavramış görünüyor, ki eserin bulunusundan ve kendisi tarafından ilim âlemine tanıtılışından yirmi sekiz yıl sonra cidden kayda değer bir durumdur.

Ne var ki, sayın Önder gerçegi ağığa çıkarmak iddiasıyla yayınladığı bu yazısında bazı gerçekleri tahrif etmekten géri kalmamıştır. Biz burada sayın yazarın bahis konusu yazısının sonunda yer alan ve tarafımızdan yayınlanan nüshânın önsöz ve inceleme kısmını okuyan herkesin açıkça göreceği, ama kendisinin görmediği, görüremediği bir gerçegi açıklamakla cevabımıza başlamak istiyoruz.

Sayın Önder yazısının son paragrafında aynen söyle bir iddia ortaya atıyor : "Kitapta hususîyle benden bahsedilmemeğe, ilk defa tarafımızdan tanutmalarının yapıldığı konusuna yer verilmemeğe özen gösterilmiştir".

Sayın Önder yirmi küsur senedir yayına hazırladığını iddia ettiği, ama, "idâri işleri dolayısıyla" bir türlü yayımlamağa muvaffak olamadığı bu mühim eserin baskaları tarafından yayınlandığını, görmenin doğruluğu hâlet-i ruhiyenin fazla tesiri altında kalmış görünüyor. Zira kendisine hediye ettiğimiz basılı nüshayı okumaya bile sabredememiş olduğu anlaşıyor. Eğer öyle olmasaydı, "kendisinden bahsedilmemeğe özen gösterildiği" şeklinde mesnedsiz bir iddia ortaya atmayacaktı. Önsözün ve inceleme kısmının tam dört ayrı yerinde, muhtelif dipnotlarda ve bibliyografyada kendinden ve menâkibnâmeyle ilgili yazılarından bahsolunduguunu görecekti.

(*) Doç. Dr., Hacettepe Ün., Edebiyat Fak., Tarih Böl., ögr. üyesi.

(**) Doç. Dr. İstanbul Ün., Edebiyat Fak., Kütüphanecilik Böl., ögr. üyesi.

Meselâ, önsözde s. 8'de şu cümlelerin yer almaktadır: "O zaman müze müdürü olan Mehmet Önder menâkıbnâmeyi önce Vatan gazetesinde (makalenin adı), sonra da Viyana'da çıkan bir sarkiyat mecmuasında (makalenin adı) ilim âlemine tanıtmıştır". Sayın Önder inceleme kısmının 29. sayfasını okumuş olduğu halde, zahmet edip hemen arkasını çevirseydi, daha ilk satırda da şu ibareyi görebilir: "M. Önder'in menâkıbnâmeyi ilim âlemine tanıttığı 1957-59 yıllarından bu yana hayli zaman geçmiş olmasına rağmen....". S. 37 de ise aynen şu cümlemizi bulacaktı: "M. Önder menâkıbnâmeyi ilk defa ilim âlemine tanıttığı yazısında....". S. 38 : "Menâkıbnâmenin bitiriliş tarihi M. Önder tarafından yukarıda zikredilen makalesinde...." (Bütün bu cümlelerin eserde yer aldığı orijinal sayfalar için ekteki klişelere bakınız).

Simdi, bütün bu cümlelerden sonra, acaba Sayın Önder'in nasıl bir gaflet, daha doğrusu tegafülde bulunabildiği sorusu aklı geliyor. Hal böyle olunca, kendisinin kaşd-ı mahsusla böyle hareket ettiğini düşünmek tabii olur. Ama biz bunu kesinlikle kendisine yakıştırmıyoruz.

Sayın Önder'in gerçek dışı ikinci bir iddiası da, s. 52 deki "Türkoloji kongrelerinden birinde tanıdığım sayın Ocak'a, birlikte yayılama teklifine rağmen, kendisinin bu iş yapmasını söyledim. Eser de bu şekilde yayınlanmış oldu." cümlesinde ifadesini buluyor. İddianın birinci kısmı doğrudur. Hakkâkâten sayın Önder'le 1979 Eylül'ündeki III. Milletlerarası Türkoloji Kongresi'nde tanıştık. Fakat eseri birlikte yayılama teklifini biz ona değil, o bize yaptı. Ancak bu teklif kendimize göre bir takım mülahazalarla kabul edilmedi. Üstelik, sayın Önder merhum Prof. Dr. Sadettin Buluç'la birlikte metin üzerinde çalıştık, kendisinin önsözü hazırlamış bulunduğunu, bizim de kendilerine katılmamız suretiyle başta kendi adı olmak üzere, dört isimle yayınlanabileceğini belirtmiştik. Ne var ki, tarafımızdan hazırlanan önsöz, inceleme ve metin kısmı ikmâl edilmiş olup İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayın Komisyonu'na takdimde hazır bulunmaktadır. Sayın Önderin hâdiseyi tahrif etmesi ve yayın iznini bize lütfen ihsan etmiş tavrimi takiması, ayrıca merhum S. Buluç'un adını anmaması üzüctür. Burada kendisine sormak gereklidir: Mâdem önsöz ve metin hazır, o zaman yirmi kâsur yıldan beridir kendisini eseri yayınlamaktan alıkoyan neydi? Üstelik, Türk Dil Kurumu olmasa bile neresi olursa olsun böyle bir eseri basmağa her ilmî mîlessese rahatça, talip olacağı halde sayın Önder niçin bunu yapmadı?

Eserin tarafımızdan yayınlanması hikâyesine gelince, bunun sayın yazının makalesinde zikrettiği yayın izniyle hiç bir ilgisi yoktur. Çünkü eser, kendisinin iddia ettiği gibi onun üstüne tapulanmış özel bir mülk değildir. Bu satırların yazalarından biri, 1974 yılında Strasbourg Üniversitesi Türkoloji Enstitüsü'nde, Prof. Dr. Irène Mélikoff yönetiminde doktora çalışmasına bağlı olduğu zaman, konu olarak, XIII. yüzyıl Selçuklu 'Türkiyesi'nde meydana gelmiş olup Anadolu'nun sosyal ve kültürel, dini tarihîn derinden etkilemiş ve bu etkiyi günümüze kadar ulaşmış bulunan Babaî isyanını seçmiştir. Tezle ilgili çalışmaları sırasında sayın Önder'in almanca makalesini görmüş ve burada tanıtlan Elvan Çelebi'nin bahis konusunun, Millî Kütüphane'deki mikrofilm nüshasından faydalananlığı. Yaptığı araştırmada, eserin, F. Köprülü, Abdülbâki Gölpinarlı, Semavi Eyice ve Claude Cahen gibi alimlerin muhtelif yazılarında kısaca zikredildiğini, ama o güne kadar, Gölpinarlı hariç, hiç birinin onu kullanmadığını tespit etmemiştir. Gölpinarlı da çok cüzi bir pargasını kullanmıştır. Bu nun üzerine eserin kısa bir yeniden tanıtmasını, sayın Önder'in almanca makan-

lesinde eksik bıraktığı noktaları da tamamlayarak Babai isyani açısından bir tahlile birlikte, hem türkçe [Tarih Dergisi, 32 (1979)], hem de fransızca [Journal Asiatique, CCLXVII³⁻⁴ (1979)] yayınladı. Daha önce ise, Elvan Çelebi'nin bu eserini tarihî tenkit ve tâhlile tâbi tutarak söz konusu tezinde kullandı ve Babai isyanının biliilmeyen bazı yönlerini veya yanlış bilinen bir kısım hususları açığa çıkarıp tâshihe galisti. Böylece eser, sayın Önder'in beyanının aksine, ilk defa söz konusu tezde hem de geniş ölçüde kullanıldı. Ayrıca, Prof. Mélikoff'un ısrarı üzerine menâkıbnâmenin metninin geniş bir incelemeye birlikte bir an önce yayınlanması kararlaştırıldı. İşte eserin yayınlanması bu şekilde olmuştur. Sayın Önder'in "idari işleri dolayısıyla yirmi sekiz yıldır bir türlü yayinallyamadığı" bu çok değerli eser, böylece gün yüzü görmüştür.

Şimdi, sayın Önder'den beklenen, "adımı zikretmediler" şeklinde gerçeğe uylayan beyanlarla dolu bir yazı yazmak yerine, tarafımızdan gerçekleştirilen bu yayının ilmi bir tenkidini, eserin ilk tanıtıcı olması sıfatıyla, kaleme almaktı. Yine de bunu kendisinden beklediğimizi hemen burada belirtelim.

Merhum Necati Elgin meselesine gelince, metni yayımlamadan önce yaptığıımız araştırma, eserin gerçekte onun tarafından buluup Konya Müzesi Kütüphânnesine getirildiği; sayın Önder'in dikkatinin çekildiği; o zaman müze müdürü bulunan sayın Önder'in de bunu satın alarak müze kütüphanesine koyduğu ve yurt içinde ve dışında makalelerle ilim/âlemine tanıtdığı şeklinde sonuçlanmıştır. Eğer meselenin mahiyeti böyle değilse, bu tamamiyle sayın Önder ile, "sağ olsayı gerekli cevabı verirdi" dediği meşum Necati Elgin arasındaki bir ıstır. Kesinlikle bize talluk eden bir yani yoktur.

Kısaçık sayın Önder'in beyanları da bizi üzmüştür. Ama, kendisinin dediği gibi "gerçek her zaman gerçek olarak yaşayacak, bir gün meydana çıkacaktır. Şimdi olduğu gibi".

VIII

leçons sur la méthode hagiographique (Bruxelles 1934) adlı ikisini zikredebiliriz.

Bizde ise ilk olarak Fuat Köprülü «Anadolu Selçukluları tarihi-nin yerli kaynakları» [Belleten, VII (1943] adlı makalesinde menâkıbnâmelerin tarihi önem ve değerlerine dikkati çekmiş ve nasıl kullanılacaklarını anlatmıştır. Daha sonra Orhan Köprülü, *Tarihî kaynak olarak XIV ve XV. asırlarda Anadolu'da bazı türkçe menâkıbnâmeler* (İstanbul 1951, basılmamış doktora tezi) adlı çalışmasıyla onu takip etmiştir. Anadolu Türk menâkıbnâmelerinin yüzyılımızın başından beri Avrupa'da sade metin, tercüme veya hem metin hem tercüme birlikte olarak yayınlandığı görülür. Rudolph Tschudi, Clément Huart ve Erich Gross'un yayınları ilk akla gelenlerdir. Buna ilki *Hacim Sultan Vilâyetnâmesi*'ni (*Das Vilâjet-nâme des Hadschim Sultan*, Berlin 1914); ikincisi Ahmed Eflaki'nin *Menâkıbu'l-Ârifîn*'ini (*Les Saints des Derviches Tourneurs*, Paris 1918-1922, 2 cilt); üçüncüsü ise *Haci Bektaş Vilâyetnâmesini* (*Das Vilâjet-nâme des Haggi Bektașch*, Leipzig 1927) yayınlamışlardır. Buna son ikisi daha sonra bizde de hem metin hem tercüme olarak veya yeni harflerle neşredilmiştir. (*Menâkıb-i Hacı Bektaş-i Veli*, nşr. A. Gölpinarlı, İstanbul 1958; *Manâkıb al-Ârifîn*, nşr. Tahsin Yazıcı, Ankara 1959-1961, 2 cilt; *Âriflerin Menkibeleri*, trc. T. Yazıcı, İstanbul 1964-1966, 2 cilt). Bunları sonradan birkaç menâkıbnâme daha takip etmiştir.

İste Anadolu'da meydana getirilen türkçe menâkıbnâmelerden biri de, daha eskileri bulunmadığı müddetçe ilk yazılanlardan sayılması gereken Elvan Çelebi'nin *Menâkıbu'l-Kudsiyye*'sidir. XIV. yüzyılın mutasavvif Türk şairlerinden Elvan Çelebi'nin bu eseri, 1957 yılında Necati Elgin tarafından Karaman'da bulunmuş ve Konya Müzesi için satın alınmıştır. O zaman müze müdürü olan Mehmet Önder, menâkıbnâmeyi önce *Vatan* gazetesinde («Tarih ve dil yönünden değerli üç menâkıbnâme», 27 Ağustos 1957), sonra da Viyana'da çıkan bir şarkiyat mecmuasında [*Eine neuendekte Quelle zur Geschichte der Seltschuken in Anatolien*, WZKM, LV (1959)] ilim âlemine tanıtmıştır. Bu arada menâkıbnâmenin bir mikrofilm Ankara'da Millî Kütüphane arşivine konulmuştur.

Aradan çok uzun bir zaman geçmesine rağmen, özellikle XIII. ve XIV. yüzyıllar Anadolu'sunun tarihi bakımından ihmâl edilemi-

XXX

M. Önder'in Menâkıbnâmeyi ilim âlemine tanıttığı 1957-59 yıllarından bu yana hayli zaman geçmiş olmasına rağmen kendisinden pek yararlanıldığı söylemenemez⁴². Herhalde bunda, eserin bir yığın asılsız menkabelerle dolu sıradan bir menâkıb kitabı olarak düşünmesinin önemli ölçüde rolü olsa gerektir. Oysa yakından ele alınıp incelendiği zaman, bu menâkıbnâmenin XIII. yüzyıl Anadolu Türk tarihinin en önemli olaylarından Baba Resûl isyani ve daha sonraki dönemde ortaya çıkan siyâsi ve dîni buhranlarda önemli roller oynamış büyük bir şeyh ailesinin yegâne tarihi olduğu meydana çıkmaktadır.

Yarı menkabevi yarı biyografik bir mâhiyet arzeden *Menâkıbu'l-Kudsîyye*'nin gerçekten Elvan Çelebi tarafından yazılmış yazılmadığı sorusu akla gelebilir. Baba İlyas'ı, oğullarını, torunu Aşık Paşa'yi ve bunların etrafındaki menkabe üslûbuyla anlatan böyle bir eser gerçekten yazılmış mıdır? Yazılmışsa bizzat Elvan Çelebi'ye ait gerçek bir eser midir, yoksa daha sonra onun adı kullanılarak kaleme alınmış sahte bir menâkıbnâme midir?

Vaktiyle bu mesele *Aşıkpaşazâde Tarihi*'nin nâşiri Âli Beg tarafından ele alınmıştı. Âli Beg bu esere yazdığı girişte, Paris Bibliothèque Nationale'indeki bir «eser-i tarihî» (Oruç Beg'in tarihi ya-hut anonim *Tevârih-i Âl-i Osman* olmah) nin dördüncü sayfasında Elvan Çelebi'nin bir menâkıb kitabından söz edildiğini, ancak kendisini anlatan kaynaklarda böyle bir eserinin adına rastlamadığını bildirerek bu menâkıb kitabının varlığını, yahut varsa bile en azın-

42 A. Gölpinarlı, *Vilâyetnâme* nesrinde Dede Çarkın'la ilgili küçük bir kısım kullanmıştır. (bk. açıklama, s. 137). *Mevlânâ Müzesi Yazmalar Kataloğu* (Ankara 1972, III, 417-420) nda eserin genel bir tanıtmasını yaparak yer yer örneklerle muhtevâsi hâsusunda bilgi verir. Ayrıca, iyi bir tenkide tâbi tutulmak şartıyla Babai Isyanı konusunda mükemmel bir kaynak olacağını söyler. *Menâkıbu'l-Kudsîyye* ilk defa, bu konuda yapılan bir doktora tezinde geniş ölçüde kullanılmıştır: Ahmet Yaşar Ocak, *La révolte de Baba Resûl : Un mouvement socio-religieux dans la première moitié du XIIIe siècle en Anatolie*, basılmamış doktora tezi, Strasbourg 1978. Bahis konusu tez, kısmen türkçe olarak *Babailer Isyanı* (İstanbul 1980) adıyla yayınlanmıştır.

43 Eserin genel bir tanıtması ve Babai isyanı açısından önemli, diğer tarih kaynaklarıyla karşılaştırılarak ilk defa aşağıdaki makale ile ele alınıp incelenmiştir: A. Yaşar Ocak, «Les Menâkıb'u'l-Kudsîyya flî Menâsib'i'l-Unsîya : Une source importante pour l'histoire religieuse de l'Anatolie au XIIIe siècle», *JA*,

XXXVII

si, arada dahi bazı sayfaların düşüğünü göstermektedir. Ayrıca baştan 2b - 3b ve sondan da 117 a-b sayfaları, imládan ve yazısından da anlaşılacağı üzere, oldukça sonraki bir devirde eserin yazıldığı devrin dilini bilmeyen birisi tarafından eklenmiştir. Sonradan kopye edilerek ilâve olunmuş bu sayfalarda, diğer sayfa altlarında görülmeyen reddâdeler bulunmaktadır. Eserin sonunda, muhtemelen müstensih tarafından Mef'ûlü / Fâilâtün / Mefâilü / Fâilün vezinde yazılmış olan üç beyit, sonradan çizilerek iptal edilmiştir.

M. Önder, menâkıbnâmeyi ilk defa ilim âlemine tanıttığı yazısında söyle demektedir: «Necati Elgin'le birlikte daha yakından tetkik ettiğimizde şu meydana çıktı ki, daha önce bir nüshası bulunmayan bu menâkıbnâme Elvan Çelebi'nin kendi elinden çıkışmış bir nüshadır»⁵⁵. Fakat nüsha dikkatlice incelediğinde M. Önder'in fikrine katılmadan pek mümkün olmayacağı görülmektedir. Söyle ki: Eldeki nüshada rastlanan ipuçları onun bizzat Elvan Çelebi'nin elinden değil, daha sonraki bir devirde bir müstensihin elinden çıkışğını göstermektedir. Meselâ, 1038. beytin kafiyesi bozuktur; «Cihan» ile «Ma'in» kafiyelenmiştir. Sayfanın kenarında *sahh* (ص) kaydı vardır. Belli ki müstensih, ya da eseri mukabele eden kimse bu kafije tutarsızlığını görmüş ve beyti tekrar istinsaha esas aldığı nüshadan kontrol etmiştir. Müellifin böyle bir işe girişmeyeceği ve *sahh* kaydı yerine doğruba kafiyeyi düzelteceği tabiidir. 1375. beyitte de böyle bir *sahh* kaydı konmuş ve bir düzeltme yapılmıştır. 2033. beytin ilk kelimesi eldeki nüshada eksiktir ve yeri boş bırakılmıştır. Ayrıca müstensihin arapça ve farsçayı iyi bilmediği ve bu yüzden okuyamadığı kelimeleri elindeki asıl metne bakarak resmettiği, bu kelimeleri harekelemeden bıraktığı, yahut yanlış harekelediği görülmektedir. Son olarak da, bazı beyitlerin okunamayacak ve mâna çıkarılmamış derecede bozulmuş olması, elimizdeki bu tek nüshanın, bizzat müellifinin değil, belki de ona yakın zamanda yaşamış bir müstensihin elinden çıkışını ortaya koymaktadır. Bu nüshanın, eskiden Karamanoğulları'nın yaşadığı bir mintikada meyda-na çıkarılması da dikkat çekicidir.

55 Önder, s. 85.

XXXVIII

Menâkibu'l-Kudsiyye aruzun «Hafif I» bahrinde, yani (... [---]/... / --- [--]) vezninde yazılmıştır. Sadece 1329. beyitten sonra gelen dörtlük aruz vezninde olmayıp 11-hecelidir. Mesnevî tarzında kaleme alınan eserde terci-i bend, kaside ve gazel şeklinde parçalara da rastlanır. Değişik şekillerde yazılan bu parçalar daha çok tarikatın büyükleri için yazılmış medhiyelerde kullanılmıştır. Eserin iki yerinde de ebced hesabıyla tarih düşürülmüştür (321 ve 1811. beyitler).

Menâkibnâmenin bitiriliş tarihi M. Önder tarafından yukarıda zikredilen makalesinde, 118a daki bir beytin yanlış anlaşılması sonucu 730/1330 olarak gösterilmiştir. Halbuki bahis konusu beyitte müellif

İrdi encâma *Nâme-i Kudsî*
Oldı tarih heft sad u sî sî (b. 2080)

yani $700 + 30 + 30 = 760$ tarihini vermektedir ki, bu da 1358-9 a tekrâbî eder. Aslında daha önce yer alan 1778. beyitte de bu tarih açıkça verilmiştir :

Yidi yüz altmış Resûl-i Emîn
Hicretinden çü sürdi geşdi zamân

Menâkibnâmenin dili XIV. yüzyıl Türkiye türkçesinin özelliklerini yansımaktadır⁵⁶. Devrin diğer bazı eserlerinde görüldüğü gibi burada da yer yer ünlülerin harekeyle gösterildiği, ablatif ekinin normal şekli olan *ن* yanında bâzan tenvinle *ل*, bâzan da *ن*, şeklinde yazıldığı, accusatif ekinin hemze ile de belirtildiği, düzluğu varlık ve incelik-kalınlık bakımından uyumun yer yer aksadığı müşahede olunmaktadır. Çoğul eki sadece bir yerde elifle *ي* şeklinde yazılmıştır (1874. beyit).

Elvan Çelebi kafiye zarûreti dolayısıyla arapça kelimelerin imlâsını değiştirdiği gibi, bâzan da bu kelimeleri alışılmışın dışında kullanmaktadır (1321, 1830, 1840 beyitler).

56 Menâkibnâmenin dil özellikleri üzerine Sâdettin Buluç da 5-9 Şubat 1979 da İstanbul'da toplanan II. Millî Türkoloji Kongresi'ne «Elvan Çelebi Menâkib-nâmesi'nin dil özellikleri» başlıklı bir tebliğ sunmuştur.

LXXXII

Ocak, A. Yaşar, «Emirci Sultan ve zâviyesi», TED, IX (1978).

_____, «XIII. ve XIV. yüzyıllar Anadolu Türk tarihi bakımından önemli bir kaynak: Menâkîb'ul-Kudsîya fî Menâsîb'il-Uncîya», TD, (Uzunçarsılı Hatıra Sayısı), 32 (1979).

_____, *Babâiler Isyam*, İstanbul 1980.

Oruç Beg, *Tevârih-i Âl-i Osman*, nsr. F. Babinger, Hannover 1925.

Ögel, Bahaddin, *Türk Mitolojisi*, I. cilt, Ankara 1971.

Önder, Mehmed, «Tarih ve dil yönünden üç değerli menâkîbnâme», 27 Ağustos 1957 tarihli *Vatan* gazetesi.

_____, «Eine Neuendekte Quelle zur Geschichte der Seltschukken in Anatolien», WZKM, LV (1959).

_____, *Anadolu Efsâneleri*, Ankara 1966.

Öztelli, Cahit, «Hacı Bektaş-ı Veli Vilâyetnâmesi», *Türk Dili*, sayı: 92, Mayıs 1959.

Peuch, Henri-Charles, *Le Manichéisme*, Paris 1949.

Saint-Quentin, Simon de *Histoire des Tartares* (*Historia Tartarorum*), nsr. Jean Richard, Paris 1965.

Sibt Ibni'l-Cevzî, *Mirâtu'z-Zaman*, Türk-İslâm Eserleri Müzesi Küütphanesi, XV. cilt, nr. 2138.

Sümer, Faruk, *Oğuzlar* (Türkmenler), Ankara 1972, 2. bs.

_____, «Bozok tarihine dair araştırmalar I», *Cumhuriyet'in 50. yılı Anma Kitabı*, A.Ü. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Ankara 1974.

_____, «Karaman-oghulları», EI².

Sikârî, *Karaman Tarihi*, nsr. Mesut Koman, Konya 1946.

Taeschner, Franz, «Das Heiligtum des Elvan Çelebi in Anatolien», WZKM, LVI (1960).

Tanyu, Hikmet, *Ankara ve Çevresinde Adak ve Adak Yerleri*, Ankara 1967.